

האליזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחה ולשמירה על חיילנו במלחמה להחזרת החטופים בריאים ושלמים ולרפואת הפצועים

נושא השבוע: חג הפסח

ההפטרה: "וערבה" (מלאכי ג)

יא' בניסן תשפ"ד 1522 (שנה כט')

פרשת מצורע – שבת הגדול

עלון זה כולל כל הלכות פסח,
עלון הבא פר' אחרי מות

"זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו..." (יד, ב)

ב"חובת הלבבות" כתוב: המדבר לשון הרע נוטלים ממנו את מצוותיו ומעבירים לאותו האיש שדיבר עליו לשון הרע, והוא נוטל עוונותיו של חברו וזה שנאמר: "זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו", רק ביום שמטהר עצמו ועושה תשובה על כל שלביה על הלשון הרע שדיבר אזי נחשבת תורתו, כי עד עכשיו את תורתו לקח חברו כיון שדיבר בגנותו.....

חג הפסח קרב ועמו ההכנות והטרחות כשליל הסדר הינו גולת הכותרת, אך כוון שזה הזמן שבו מתכנסת המשפחה המורחבת שלא נפגשה זמן רב, יש לשים על לב שהלילה יעבור מתוך רוממות הרוח כשהילדים הינם כוכבי הערב ולספר להם בצורה מרתקת [בליווי אמצעי המחשה] על הניסים שעשה הקב"ה לאבותינו במצרים ובצאתם ממנה מבלי לגלוש לשיחות חולין ודיבורי לשון הרע ח"ו, שאז יצא שכרם בהפסדם.....

שבת הגדול מהי?

השבת שלפני פסח נקראת שבת הגדול, ומתקבצים בבית הכנסת כדי לשמוע בהלכות הפסח מפי הרב שהוא "גדול" בתורה, ונוהגים לברך "שבת הגדול שלום" ועונהו חברו "שבת הגדול מבורך".

כיצד משרישים אמונה בלב הילדים הרכים?

השקפת היהדות

הרה"ג יצחק אביעד תיאר כיצד התנהג ליל הסדר בבית מדרן בשנת תשע"ב:

כאשר מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל קרא את ההגדה, הוא היה מראה בעצמו ובידיו כאילו נוכח שם, יוצא ממצרים... הולך במדבר...

כשהגיע ל"כמה מעלות טובות למקום עלינו" הראה בידיו כיצד נקרע היס לשניים, ושהגיע ל"שיקע צרנו בתוכו" – שיקע איזה דבר במים, וב"אילו האכילנו את המן" – הראה עצמו כאוכל מן. השיא היה כשאמר "נתן לנו את התורה" – הוא הרים ידיו כלפי מעלה בשמחה עצומה עם ההגדה בידיו ואמר: "אהה, נתן לנו את התורה הקדושה". גם לאחר סיום עריכת שולחן הסדר, מידי שנה בשנה היה אוסף את הנכדים הצעירים ומכניס בהם אהבת ה' ויראתו בהמחישו להם את ניסי הקב"ה במצרים, איך הבדיל ה' בין ישראל למצרים "ושם פדות בין עמי ובין עמך", כדי להשריש את האמונה בליבם. (קנין התורה)

על כהורים לדעת כי הרוחניות של ילדנו תלויה הרבה בנו ומכאן כל עתידו היהודי של עם ישראל. חג הפסח קרב ובא ועמו הלילה הגדול "ליל הסדר" – עלינו כהורים להעביר אותו עם ילדנו בצורה חווייתית, לתאר להם את ניסי ה' עימנו ולהמחיש להם ככל הניתן את המכות שהיכה ה' את המצרים, לדוג' – במכת ערוב לתאר להם בדרמטיות ולהביא להם דמויות של חיות מפלסטיק, כמו"כ יש הגדות

חגים וזמנים לששון ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * שיעור קייץ * שקיעה 7:14-7:23 * סוף זמן ק"ש 8:34-8:43

כניסת שבת: 6:54	יציאת שבת: 7:45	יציאת שבת: 8:34
סוף אכילת חמץ: 9:57	סוף ביעור חמץ: 11:17	שעה עשירית: 4:01
כניסת החג: 6:56	יציאת החג: 7:48	יציאת ח"ח ר"ת: 8:37
כניסת שבת: 6:59	יציאת שבת: 7:50	יציאת שבת ר"ת: 8:41
כניסת שביעי: 7:00	יציאת שביעי: 7:52	יציאת ח"ח ר"ת: 8:42

עם תמונות צבעוניות מרהיבות הממחישות זאת. כל אחד כפי דמיונו היצירתי, את ניטי יציאת מצרים וקריעת ים סוף והיותנו לעם השם, העם הנבחר, את גדלות ה' והיותו לאבינו מלכנו... וככל שנמחיש זאת בדרמטיות ניטע ונפנים את האמונה בליבם וכשיגדלו יעבירו גם הם לבניהם ובנותיהם בבחינת "דור לדור יביע אומר".

ליל סדר מפתיע

מעשה שהיה

באותו היום שיחזקאל שלה נפטר, היא נהייתה אדם אחר לגמרי, כל שישים שנותיה נסדקו באחת. "הוא היה בעל טוב", היתה חוזרת ואומרת לכל מי שהתעניין בשלומה. מתקשה לעכל את הבדידות והכאב שהתערבבו בתוכה, נותר בה חלל עצום, ואין לה נחמה. גם אריאל, בנה יחידה, עדיין גר איתה בבית, מחכה גם הוא לישועתו, ולבה משתוקק למעט נחת, לנכדים שיתרוצצו בין קירות ביתה.

בעוד כמה ימים יחול חג הפסח. כולם סביבה מנקים, מתרוצצים, אצלה כבר הכל נקי, לפני שבועיים כבר סיימה הכל. חוזרת שוב ושוב על הדברים, מנסה להפיג את השעמום, למלא בתוכן את הימים עד לבוא החג. כבר שנה שאריאל הצדיק שלה התחיל להתקרב לדת, ללכת לבית הכנסת לשמוע שיעורים מהרב. היא שמחה מאוד, גם יחזקאל שמח. לפעמים בשבתות גם היא הולכת, שמה כיסוי על ראשה ויושבת בעזרת הנשים, נושקת לספר התורה מהמחיצה, מתפללת לאושרו של בנה, לנחת שלה שעוד תבוא. תמיד היא אהבה את הדת והמסורת, זוכרת את הימים שהיתה קטנה בבית הוריה, ליל הסדר היה גולת הכותרת, כל הדודים התאספו בביתם, עורכים את הטקס באחוזה. כל בני הדודים היו יחד, מצטופפים ושרים ולא היתה הנאה גדולה מזו. לכולם היה טוב ושמח, והיה מספיק מקום לכולם. החגים בכללותם זכורים לה כמקבץ של רגעים מאושרים מלאי עונג ושמחה.

אבל היו ימים. לצערה, היא התרחקה, וכבר לא היו לילות הסדר כמו שזכרה. עד לא מזמן הם היו עורכים עם אחיו של יחזקאל, אבל זה לא היה "זה". הם היו מתארחים במלון או לחילופין טסים למדינה אחרת לטיול "שובר שגרה", ותמיד קינן בה העצב. הזיכרונות מהעבר רדפו אחריה בפלשבק, מנסים להאיר לה את העבר. גם יחזקאל התבטא לא אחת שליל הסדר בצורה הזו, זה לא מה שהוריהם שלו רצו ולא מה שהם חלמו, ו"זה לא זה", היה חוזר ואומר כמות. שניהם הרגישו בפנים את הכאב שבריקנות, את המשפחתיות והמשמעות שנגזזה בצוק התרבות החדשה שבה האביסו אותם.

השנה אריאל אמר שהם יעשו סדר בבית. הוא לא רצה לצאת לבית מלון, וגם היא לא ממש רצתה. אריאל קנה מה שצריך, הוא שאל את הרב כל דבר שצריך, וממש לפי רשימה מסודרת הלך וקנה. גם היא ניסתה להיזכר במתכון של אמה לחרוסת, זכרה שהיו שם תמרים עם אגוזים ותפוח ירוק. החליטה לנסות, אולי תצליח לשחזר את הטעם ההוא, הבלתי נשכח.

בערב פסח, אריאל מכין כל מה שהוא יודע. היא שואלת אותו אם הוא זוכר מה צריך, הוא משיב בחיוב, והיא סומכת עליו. בתוך תוכה היא משתוקקת לשאול ולקבל הדרכה איך עורכים את החג הזה. לא מצליחה להיזכר בפרטים מילדותה. אבל אריאל טוען שהוא יודע, אז היא משתדלת להיות רגועה, אף על פי שמתחשק לה לעלות למעלה לשכנה ולשאול אותה, להתייעץ, היא ודאי תדע לעזור לה. הם חרדים, ובעלה נראה רב נחמד כזה. אבל היא לא מעזה, מתביישת. גם כשהשכנה מנסה לדבר איתה וליצור קשר ידידותי, היא נמנעת, מתוך בושה, אף על פי שבתוכה היא משתוקקת לקשר ולקרבה. אבל ככה היא, לא מצליחה להשתחרר מזה.

היא הלכה לבית הכנסת להתפלל, יחד עם בנה, מביטה בו בגאווה מבעד למחיצה. לבה התרחב למראהו, לחליפה החדשה, הוא נראה טוב כל כך. נשמה טובה, הילד שלה, חסרה רק הכלה, אלוקים, רק שתבוא. היא חזרה הביתה עם אריאל שלה, לשולחן הגדול עם המפה הלבנה, ולשתי הצלחות הערוכות על גביה.

הוא התחיל לקדש, היא עונה אמן לברכות. הוא ניסה לנהל את הסדר כפי מה שהרב הסביר, אבל לא ממש הצליח. מידי פעם הוא שאל אותה אם היא זוכרת איך סבא היה עושה, וכמה שהיא מנסה - היא לא ממש הצליחה. ועכשיו עם הבית המצוחצח והשולחן הגדול היא התמלאה עצב לחלל הגדול שנמצא

כאן, כמהה לאנשים שיבואו, שישבו, שינהלו איתם את הסדר, שיהיו יחד משפחה מלוכדת וגדולה. אבל המציאות היא אחרת, והיא השתדלה מאוד להיות שמחה למרות הכל. קולות סוערים עלו מחדר המדרגות, בתחילה לא ייחסה לכך חשיבות, אך עד מהרה נשמעו על דלת ביתה נקישות מהירות. היא ניגשה לפתוח, קבוצת ילדים מבוהלים עומדת שם, אביהם מאחור. "סליחה על ההפרעה, רצינו לבדוק אם גם לכם קפץ החשמל, אבל אני רואה שברוך ה', הבית מלא אורה". "אין לכם חשמל? אתם יכולים לבוא אלינו, יש מקום לכולם", הצביעה על השולחן הגדול אריאל הגיע במהירות אל הדלת. "תבואו, תבואו", התחנן. הרב התלבט, היא שוב הפצירה, "תבואו, בשמחה רבה, זה ממש ישמח אותנו". הרב נשבר ועדכן אותה שהם יורדים בדקות הקרובות עם כל האוכל והציוד ושלא תעשה כלום, הם יעשו הכל.

היא עוד לא ספרה עד שלוש וקבוצת ילדים פשטה על ביתה במהירות הבזק. הם הניחו מגבות ומפיות, סכו"ם וכלים, סירים, גביעים, בקבוקי יין. היא הסתחררה מהכמות ומהמהירות.

בכמה דקות הם ארגנו את השולחן, גם אמא שלהם ירדה עם חיוך גדול מודה לה בחום, נרגשת. היא לא באמת האמינה שזה קורה לה, אבל רבע שעה אחר כך, כולם כבר ישובים סביב שולחן אחד בבית שלה, קולות של ילדים ושמחה. היא הביטה בהם שרים וצוחקים, כשהרב מסביר לכולם, והילדים מרותקים. וגם היא, לראשונה, שומעת ממש את כל יציאת מצרים, את השעבוד והגאולה, את המצוקה וקריעת הים, את המדבר והארץ המובטחת, וזה מעניין ומרתק, ומגלה לה פרטים חדשים על ההיסטוריה של עמם, על התהוותם לעם. היא הביטה בבנה, שכל כך שמח וטוב לו, וזה מרגיש לה כמו הימים של פעם. והנה, הם כבר שרים "מה נשתנה", ובשבילה הכל השתנה, והלילה הזה כולו משאלה אחת גדולה שהתגשמה. היא הביטה באריאל והתפללה לה' שהבן שלה יבנה את אחת מחורבות ירושלים במהרה. (ענבל עידן - הידברות)

זהירויות ותזכורות ליום שני ערב פסח!

4:42 (עלות השחר) – תחילת תענית בכורות, ומי שהוא בכור [או אב עבור בנו הקטן הבכור] אינו יכול לשתות לפני התפילה שהרי הוא בתענית עד שישתתף בסיום [ובסיום יאכל קזית מזונות או פירות].
אכילת מצה: אסור לאכול מצה בערב פסח [כדי שיהיה היכר לאכילתה בליל הסדר שהיא לשם מצוה] (ש"ע סע' תע"א ס"ז בהרמ"א, כה"מ ס"ק ח) אבל בליל יד בניסן (יום ראשון בלילה) מצד הדין מותר (כה"מ ס"ק כז, חז"ע עמ' נג) ויש מחמירים אף בלילה (נ"א"מ לו סכ"ו). וקטן שאינו מבין את סיפור יציאת מצרים מותר להאכילו מצה בערב פסח (בהרמ"א).

9:57 (בבוקר) סוף זמן אכילת חמץ – מזמן זה אסור לאכול חמץ עד מוצאי החג האחרון אפילו תינוקות בני יומם. * עד שעה זו יש לצחצח שיניים, ומי שיש לו שיניים תותבות ינקם וירחצם היטב. * לאחר זמן זה יש לאסוף את פתיתי החמץ מבדיקת החמץ, ולא לשכוח לנקות את השקית שבתוך שואב האבק מחמץ. * לאחסן את כלי החמץ שנותרו בארונות המתאימים.

11:17 סוף זמן שריפת חמץ – וראוי לא לחכות לרגע האחרון, טוב לקחת את הלולב והערבות לשריפת חמץ. את החמץ יפרס כדי שתשלוט בו האש היטב, ואם אינו יכול לשרוף יפורר ויטיל לים או יפוררנו וישפוך עליו חומר ניקוי עד שיפסד, ועל כל פנים אין לזרוק את החמץ סתם. אחר הביעור יבטל את החמץ [שמבטלים החמץ כעפר הארץ].

12:39 חצות יום – כל מלאכה שאסור לעשותה בחו"מ אסור לעשות אחרי חצות [באופנים מסוימים קל יותר מחו"מ] (חז"ע עמ' קפח) אפילו בחינם, מ"מ ע"י גוי (ש"ע סי' תס"ח ס"א) או ע"י פועל ישראל עני שאין לו מה לאכול וזה לצורך המועד או דבר האבד וכדו' מותר לעשותה.

* משעה זו אסור לכבס בגדים [אבל מכונה שהפעילו לפני שעה זו יכולה להמשיך לעבוד עד סיום] אבל ע"י גוי מותר (חז"ע עמ' קא"א). * אסור להסתפר ולהתגלח, אבל ע"י גוי או ע"י עצמו מותר אם שכח לפני חצות לעשות זאת (ס"א). * מותר לגהץ, לצחצח נעלים ולגזוז ציפורנים כבכל חול המועד (חז"ע עמ' קא"ג) ומותר לכתוב לעצמו דרך לימודו בלימוד תורה (ש"ע ס"ב).

* טוב לטבול במקווה טהרה אחר חצות יום * את הכלים החדשים הטעונים טבילה יש לטבול בבור טבילת כלים, והקונים תנור חדש יטבילו את התבניות [ועדיף להטביל כמה ימים קודם].

* יכין את פרטי הקערה וכן את החסה והכרפס מסוג "נקי מתולעים".

* יכין את ה"כזיתות" (27 גר' וטוב לקחת קצת יותר (חז"ע עמ' עג)) מצה וחסה מראש בשקיות כמספר המסובים [מטעמי נוחות]. [חסה = מס' מסובים $\times 2$, מצה = מס' מסובים $\times 4$ וכיו"ב].

* יכין בקבוקי יין כנדרש ויבדוק שהכוסות לשתיית 4 כוסות מכילות שיעור רביעית [81 סמ"ק] (חז"ע

עמ' טז). [ימדוד בקבוק תינוק כשר לפסח]. המחמיר לפתוח את הבקבוקים לפני החג תבוא עליו ברכה.
4:01 שעה עשירית – החל משעה זו אין לאכול יותר מכביצה (50 גר') "מצה עשירה", ופחות מזה מותר רק במקום צורך גדול, מכל מקום מותר לאכול פירות וירקות ושאר תבשילים אף יותר מכביצה ובלבד שלא ימלא כרסו מהם (חז"ע עמ' קל"ה, עיין שו"ת סי' תע"ה ס"א-ב).
 * יערכו את השולחן ומקומות הישיבה לפני שילך לביה"כ על מנת שיקדש מיד כשיבוא לביתו.
6:56 זמן הדלקת נרות וכניסת החג, הנשים מברכות "להדליק נר של יום טוב", וראוי שלא תברכנה "שהחיינו" בהדלקת הנרות (חז"ע עמ' כ"ה).

7:32 צאת הכוכבים * בהגיע הלילה צריכות הנשים לומר "הלל שלם" עם ברכה, לפני תחילת הסדר (חז"ע/ב עמ' ר"ל). * מזמן זה אפשר לקדש בשובו מביה"כ ואין צריך להמתין לר"ת (ס"ס עמ' א').

הלכות ליל הסדר

פינת ההלכה

א. ארבע מצוות חייבים בהם בליל הסדר: אכילת מצה, סיפור יציאת מצרים,

אכילת מרור ושתיית ארבע כוסות. (שו"ע סי' תע"ה ס"א ס"ז, סי' תע"ג ס"ה, סי' תע"ב משנ"ז)

ב. נשים חייבות כאנשים בכל מצוות ופרטי ליל הסדר (שו"ע סי' תע"ב ס"ד) ויש לחנך גם קטנים שהגיעו לחינוך לכך (שו"ע ס"ט) [כזית=27 גר' וטוב קצת יותר (חז"ע/עג)].

ג. את המצות (4 כזיתות) ו-4 כוסות יין צריך לאכול/לשתות בהסבה דוקא, (עיין שו"ע סי' תע"ב ס"ז, חז"ע עמ' ט). ואם לא הסב צריך לחזור לאכול/לשתות בהסבה [בלא ברכה] (שו"ע ס"ז).

- בכורך [הכזית השלישית] אם אכל בלי להסב וקשה עליו לחזור ולאכול שוב בהסבה פטור, והמחמיר בכל זאת לאוכלו שוב בהסבה תבוא עליו ברכה (חז"ע פסח עמ' ק"א ס"ב).

- באפיקומן [הכזית הרביעית] אם אכל בלא הסבה יצא בדיעבד אם ברך כבר ברכת המזון, ואם עדיין לא ברך ואין האכילה קשה עליו יחזור ויאכל בהסבה (חז"ע עמ' ק"ה).

- נשים שאכלו או שתו בלא הסבה אינן צריכות לחזור (ס"ס עמ' ו).

ד. אופן ההסבה – שיטה גופו לצד שמאל וישען אבל אם לא נשען [כגון: באויר] (אור לליון ח"ג עמ' קנ"ד) או מיסב לצד אחר לא מועיל (שו"ע ס"ג) ושמאלי שהיטה לימין יצא בדיעבד (משנ"ז ס"ס).

ה. מי שאינו יכול להשתמש בידו הימנית מסיבות רפואיות יסב על צד ימין בלי להישען כדי שיוכל להשתמש בידו השמאלית ובדיעבד שלא הסב יצא ידי חובה (חז"ע פסח עמ' ט).

ו. **אכילת מצה:** בליל הסדר חייבים לאכול 4 כזיתות מצה [יש מצב שפחות], ב-"**המוציא**" – שני כזיתות, ואם מצטער קצת או שהכזית לא ממצת עורך הסדר [ולהלן ב"המוציא מצה" עמ' אחרון]

מספיק לכתחילה לאכול כזית אחד. ב-"**כורך**" – כזית אחד. ב-"**אפיקומן**" – כזית אחד, ויש מחמירים לאכול ממנו שני כזיתות [ואז יקח 18 גר' $\times$ 2 בלבד]

☑ כל כזית יש לאכול לכתחילה בתוך 4 דקות ובדיעבד בתוך 7.5 דקות (חז"ע סוכות עמ' קי"ב דב"אוריס) ולאוכלו לבד ללא תוספות מאכל עימו (אורחות יוסף עמ' קי"ג). ☑ ראוי לאכול ממצת יד שמורה דווקא ולא ממצת מכונה שמורה (כ"ה ס' תנ"ג ס' נ"ט, יח"ד ח"א סי' י"ד), ובשעת הדחק יוצא ידי חובה בכל מצה (שו"ע סי' תנ"ג ס"ד) כשרה לפסח. ☑ מותר לשקול את המצה בליל פסח עצמו (רק במכני) (חז"ע/ב עמ' ע"ג).

ז. **שתיית ארבע כוסות:** ☑ חייבים לשתות ארבע כוסות בליל הסדר, וכל כוס במקומה כאמור בהגדה, ואם שתה שלא כסדר שנתקן אלא זה אחר זה מיד לא יצא ידי חובה (שו"ע סי' תע"ב ס"ח).

☑ ראוי להיזהר שלא לשתות יין בין כוס ראשונה לשניה אלא במקום צורך גדול, ובין כוס שניה לשלישית רשאי לשתות (שו"ע סי' תע"ג ס"ג) ובין כוס שלישית לרביעית לא ישתה יין (סי' תע"ט ס"א).

☑ כשהכוס מכילה רביעית – לכתחילה ישתה את כל הכוס, ובדיעבד אם שתה רובו יצא. ואם הכוס גדולה יותר לכתחילה ישתה את רוב הכוס [אפילו שהיא יותר מרביעית] ומן הדין די שישתה רביעית (חז"ע פסח עמ' טז ס"כ, עיין שו"ע סי' תע"ב ס"ט ומשנ"ז ס"ס).

☑ ישתה כל כוס בבת אחת (ס"ס כהרמ"א) ובדיעבד אם שתה לסירוגין בתוך 7.5 דקות יצא (חז"ע/ב עמ' טז).

☑ לפני כל שתיה צריך להדיח את הכוס במים (כ"ה ס' תע"ט ס"ק א'), [ואם הכוס נקיה אינו צריך ואעפ"כ טוב בכל זאת להדיחה (חז"ע עמ' טז)] ונוהגים שכל אחד מוזג לחברו (ילקו"י ח"ה עמ' שפ"ז).

☑ מצוה לקחת יין אדום, ובשעת הדחק כשאין לו יין אחר יוצא ידי חובה גם ביין לבן (שו"ע סי' תע"ב ס"א). מי שקשה לו לשתות יין יכול לשתות יין מיץ ענבים (חז"ע עמ' ג).

ח. **אכילת מרור:** ☑ לוקחים למרור חסה (שו"ע סי' תע"ג ס"ה, כ"ה ס' ק"ע-ע"ו). ויש לקנות חסה וכרפס נקיים מתולעים עם השגחה כגון: של חסלט, ואעפ"כ טוב לעיין בהם (חז"ע עמ' ל"ג, כ"ה) מ"מ אם קנה מהשוק רגיל [לא נקיים] ולא בדקם, את הכרפס לא יאכל אלא ירק אחר (חז"ע עמ' ל"ה) ובחסה ישתמש רק בקלח ולא בעלים (חז"ע עמ' כ"ה) (שו"ע סי' תע"ה ס"א).

☑ חייבים לאכול 2 כזיתות מרור, ושיעור כל כזית 27 גר'. כזית אחד טובלים כולו בחרוסת ומנערים ואוכלים בלא הסבה. ואת השני כורך עם כזית מצה טובל בחרוסת ואוכל (ס).

ט. **סיפור יציאת מצרים:** ☑ מצות עשה מן התורה על האבא להסביר ולספר לבניו ובנותיו בלילה זה את סיפור יציאת מצרים ויארץ בתיאור הניסים והנפלאות שעשה לנו ה' (ולקוי"ח עמ' עמ' סלז ס"ה-ו) ולא יניחם בצד והמבוגרים יתעסקו לעצמם.

☑ מצוה לחלק לילדים מיני מתיקה כדי שלא ישנו ויראו שינוי וישאלו (ש"ע ס"טז).

☑ ראוי שהאב יעיין בפירושים על ההגדה במשך השבוע, כדי שבלייל הסדר יתמצא בסדר ההגדה ויוכל להסביר בצורה מקיפה את ההגדה לבני המשפחה (ז. ע.).

☑ **חובה שכל בני הבית, הבעל האישה והילדים ינחו בצהרי ערב פסח ויאזרו כוח לערב הגדול !!!**

י. **דין חולה:** ☑ מי שהיין מזיקו וביאו לידי חולי פנימי או יפול למשכב פטור מ-4 כוסות, ויקדש על המצה (ולקוי"ח עמ' ס"ח) אבל אם רק כואב לו הראש קצת אינו פטור (משנ"צ סי' תענ"ב ס"ק לה) מ"מ אם אפשר ישתה יין מיץ ענבים (חז"ע עמ' יז). חולה שלא הסב בשתיה וקשה לו לחזור ולשתות בהסבה עלה לו (חז"ע עמ' קסא-קסב). ☑ זקן או חולה או מי שיש לו כאב שיניים ואינו יכול לאכול את המצה מפאת קשיותה מותר לכתחילה לפוררה לפירורים דקים [ולא לרסקה כקמח!] ולאכולה וכן מותר להשרותה ולרככה במים ולאכולה והוא שלא נימוחה (חז"ע עמ' קס, ש"ע סי' תס"א ס"ד, משנ"צ ס"ה).

☑ זקן או חולה שקשה עליהם אכילת המצה אפילו שהיא מפוררת, די שיאכל כזית מצה בתחילה ואח"כ כזית מרור, ולכורך יקח חתיכה קטנה של מצה וחתיכה קטנה של מרור ואח"כ יאכל כזית אפיקומן. ☑ שיעור כזית לחולה או זקן שקשה להם לאכול את המצה הוא 18 גרם (חז"ע עמ' עג, מד).

יא. בסיום הערב קוראים קריאת שמע שעל המיטה כרגיל עם כל הפסוקים כמו בכל יום [מלבד וידוי] (ב"ח ע"א פ"ד כ"ז וראה בהלכות עולם לגר"ע יוסף ח"א על ב"ח ח"א עמ' שא-שג, הלכה כדורה לגר"ד יוסף ח"ב עמ' רע ס"ד, פסח כזיון לגר"צ מוצפי עמ' תלה-תלו).

נקודות לתשומת לב בסדר ליל פסח

קדש - * בברכת שהחיינו – יכוונו כולם על: עצם ה"י"ט, על המצה, המרור וארבע כוסות, ועל שאר מצוות הלילה (סידור היעני"ץ) אשה שברכה שהחיינו בהדלקת נרות רשאית מן הדין לענות "אמן" בעת ברכת שהחיינו שבקידוש (ולקוי"ח פסח ח"ג עמ' רכט) יש נוהגים לאכול אחרי הקידוש את "הביצה" (ויברך "בורא נפשות" אם אוכל שיעור 27 גר') (חז"ע פסח לגר"ע יוסף ח"ב עמ' ל"א) [אך ישאירו ביצה אחת בקערה כיוון שיש סוד בשלמות הקערה עד "שולחן ערוך"] (ב"ח ע"א פ"ד כ"ז ו' סי' ל"ב). ויש נוהגים לאוכלו ב"שולחן ערוך" (בסעודה) (עיין בהרמ"א סי' תעו ס"ב משנ"צ ס"ק י, תורת מועדים לגר"ד יוסף "שולחן ערוך" ס"ג, נטע גבריאל פסח ח"ז פ"ה ס"א) כשאוכלו יאמר "זכר לקרבן חגיגה" (ש"ע סי' תעג ס"ד, חז"ע עמ' ס). מי שרעב וקשה לו להמתין עד ל"שולחן ערוך" מותר לו לאכול אחר הקידוש פירות, אורז וכדו' [אבל לא דבר שברכתו האדמה] אך לא ישבע ואם אכל שיעור צריך לברך ברכה אחרונה (ולקוי"ח פסח ח"ג סי' תענ"ב ס"פ).

ורחץ – יטול ידיו בלא ברכה ולכתחילה טוב לכוון שהנטילה הזו לא תפטור את חיוב הנטילה לסעודה (ש"ע סי' תעג ס"ז). טוב לא לדבר מהנטילה ועד אכילת הכרפס (חז"ע עמ' ל"ב).

כרפס – יקח פחות מ-18 גר' ויטבלנו במי מלח או לימון ויקפיד שיהיה רוב מים [כדי שיהיה להם דין של טיבולו במשקה] (ש"ע ס"ו) ובדיעבד שאכל כזית לא יברך ברכה אחרונה (משנ"צ עמ' ס"ק נז). בשעה שמברך על הכרפס יכוון בברכת "בורא פרי האדמה" גם על המרור שאוכל אח"כ (משנ"צ עמ' ס"ק נה).

ועדיף שבעל הבית יברך ויוציא את כולם יד"ח.

מגיד – בקריאה יתכוון לקיים מצוות עשה מן התורה של סיפור יציאת מצרים, יש להקפיד שגם הנשים תאמרנה לכל הפחות את הקטעים: "פסח, מצה ומרור" (ס"ק א, חז"ע עמ' ס).

רחצה – יטול ידיו בברכה כדין נטילת ידים לפת ויכון קודם אכילתו לצאת יד"ח אכילת מצה.

מוציא מצה – בוצע מהשלמה העליונה ומן החתוכה שמתחתיו, מכל אחד כזית ויאכל שני הכזיתות ביחד, ובדיעבד אם אכל כזית אחד יוצא, ובמקום קצת צער אף לכתחילה מספיק כזית אחד. וכן אם בני ביתו מרובים ואין מספיק לחלק לכל אחד מהם שני כזיתות ממצות הסדר יכול לתת להם ממצה שמורה אחרת שמחוץ לשולחן ואז די בכזית לכל אחד ואין הכרח לתת לכל אחד מהם שני כזיתות מן המצות השמורות שמחוץ לשולחן (עמ' סה, סח).

מרור – יש לכוון בברכת "על אכילת מרור" גם את המרור שבכורך (ולא יברך "האדמה"). זמן אכילת מצה ומרור בברכה עד חצות לילה ואם התעכב עד אחר חצות יאכלם בלי ברכת "מרור" [אבל "האדמה" יברך] וברכת "מצה" לא יברך [אבל "המוציא" יברך] (חז"ע עמ' פ"א, משנ"צ ס"ק ו').

שולחן ערוך – לא ימלא כרסו בסעודה כדי שיאכל לאחריה את האפיקומן בתאבון (תורת מועדים עמ' ק). יש להימנע לאכול בלילה את הזרוע שצלו לקערת הסדר [אבל למחרת ביום מותר ואם הוא

מבושל מותר לאוכלו בלילה] (ולקוי"ח פסח ח"ג עמ' כט).

צפון – יזהר לאכול את האפיקומן קודם חצות לילה 12:39 (ש"ע סי' תעו ס"א), ובדיעבד יוצא ידי חובה

גם לאחר חצות (חז"ע עמ' קט). וכשאוכלו יאמר: "זכר לקרבן פסח הנאכל על השובע" (כח"ה ס).

✕ אם שכח לאכול אפיקומן ונטל מים אחרונים אם נזכר:

* קודם ברכת המזון [אף אם אמר "הב לן ונברך"] יאכלנו בלא ברכה ואח"כ יברך ברכת המזון.

* אחר ברכת המזון - ייטול ידיו (בברכה אם אוכל כביצה [50 גר']) (הליכות עולם ח"א) ויברך המוציא ויאכל האפיקומן ויברך ברהמ"ז על כוס שלישית ויברך בורא פרי הגפן וישתה. * אחר כוס שלישית - אם אכל בסעודה ממצות שמורות אינו צריך לחזור. ואם לא, יטול ידיו (בברכה אם אוכל כביצה) ויאכל האפיקומן ויברך ברהמ"ז, אך לא יחזור וישתה כוס שלישית אלא ימשיך באמירת ההלל (חז"ע עמ' קי).

✕ אסור לאכול שום דבר אחר האפיקומן (ש"ע סי' תע"ח ס"א) כדי שלא יעבור מפיו טעם המצה של האפיקומן (משנ"צ ס"ק א) ובדיעבד אם אכל חוזר ואוכל אפיקומן כדי שישאר טעם המצה בפיו (ס) ואם ברך כבר ברכת "המזון אינו צריך לחזור ולאכול אפיקומן" (חז"ע עמ' קי-קי"ד). ולעניין שתיה - מותר לשתות מים (משנ"צ ס"ק ב, ש"ע סי' רפ"א ס"א) וכן קפה או תה [אפילו עם סוכר] ושאר משקים שאינם משכרים (חז"ע ס) חוץ מכוס שלישית ורביעית של יין שמותר שהם מתקנת חכמים (ס).

בבב - בברכת המזון לא יסב (ילקו"י ח"ה עמ' טט), אחרי ברכת המזון אסור לדבר עד סיום שתיית כוס שלישית של ברכת המזון (ש"ע סי' קפ"ג סעי' ו' משנ"צ ס"ק כ"א).

הלל - יש להיזהר לסיים את ההלל ושתיית כוס רביעית לפני חצות ואם נתאחר עד אחר חצות אף על פי כן יחתמו בברכת "ההלל" בשם ובמלכות (כח"ה סי' תע"ז ס"ק יד, חז"ע קכ"ה). אין להפסיק בדיבור מתחילת ההלל עד סיום שתיית כוס רביעית ויש להקפיד לשתות רביעית שלמה כדי שיוכל לברך ברכה אחרונה (נצ"ח פכ"ז א' סכ"ט) ומי שלא הצליח/ה לשתות רביעית יבקש ממי ששתה רביעית שיוציאו בברכה אחרונה (משנ"צ סי' תע"ז ס"ק ז).

זוג פסח

מעשה שהיה

דאגה לנזקק לחג

היה זה ערב פסח בעיר העתיקה בירושלים בימי המנדט הבריטי, כולם היו טרודים בהכנות אחרונות לחג, ריח העשן משריפת החמץ התערב בריח המצות הנאפות. רבי עמרם אבורביע מיהר כמדי שנה למאפיית המצות, כדי לאפות את מצות 'אחר חצות' לליל הסדר. לפתע הבחין בשוטר ערבי שאוחז בידו אברך מבוהל. רבי עמרם ניגש לשוטר ושאל: "מדוע תפסות אותי?", "האיש נידון בבית המשפט למאסר מפני שלא שילם חוב גדול של שכר דירה לבעל ביתו", הסביר השוטר.

"כבוד הרב", פנה האברך בהתרגשות לרבי עמרם, "הובטח לי על ידי בעל הבית שאם אפנה את הדירה הוא יוותר לי על חובי, אך לאחר שעזבתי עם אשתי וילדיי, תבע אותי בבית המשפט ושם דנו אותי למאסר. איך אשלם סכום כה גדול בעוד שאין לי מעות אפילו לצורכי החג?! אשתי האומללה נשארה לבדה מבלי יכולת לחגוג את החג", סיים בדמעות. נכמרו רחמיו של רבי עמרם עליו והוא החל להפציר בשוטר שישלחנו לחופשי כשהוא ערב לכך שיביא את מלוא הסכום לפני שקיעת החמה. השוטר ניאות להרפות את אחיזתו באברך ונלווה לרב שפנה לחנויות ברחוב היהודי כדי לקבץ את החוב הגדול. מסע ההתרמה החל בחנותו של בכור ניסים שנתן את מלוא הסכום שהושת עליו. היו נוספים שנתנו בעין יפה, והיו שביקשו מהרב לבוא אחר כך כדי שיוכלו לגייס את הכסף. כשהגיעו לסוף הרחוב אמר השוטר כי עדיין לא הושג מחצית מהסכום.

"המתן מעט", אמר רבי עמרם, "ותראה את נפלאות אלוהינו!"

באותו רגע ניגשו לעבר רבי עמרם זוג תיירים קשישים. הבעל פנה לרבי עמרם ואמר: "סליחה, כבוד הרב, איך מגיעים לכותל המערבי?". "בשבילך אני הכותל המערבי!", ענה רבי עמרם, וביקש מהתייר שישתתף במצוות פדיון שבויים ולאחר מכן יראה לו כיצד להגיע. התייר פתח את ארנקו והוציא את כל יתרת הסכום הנדרש. רבי עמרם בירכו והורה לו כיצד להגיע אל הכותל.

השוטר הערבי אמר בתדהמה: "כעת ידעתי כי איש קדוש אתה!", ושחרר את האברך לחופשי. רבי עמרם לא מיהר למאפיית המצות, אלא שב לבעלי החנויות שהבטיחו לתת מאוחר יותר את תרומתם ואסף מהם את הסכום הנדרש לאברך כדי שיתגוג את הפסח, הלה הליל את רבי עמרם ורץ לביתו לבשר לאשתו על גאולתם הפרטית.

הלכות מוריד הטל

- א. החל מתפילת מוסף של יו"ט ראשון של פסח מתחילים לומר "מוריד הטל" (ש"ע אורח"ה סי' קיד ס"א ומשנ"ב ע"ג) והמנהג שהשליח ציבור אומר בקול רם בתוך שלושים יום לפסח כדי להזכיר לציבור לומר כן (שארית יוסף ת"ג עמ' לו). [כל הדינים כאן גם לאישה שטעתה בתפילתה].
- ב. אם טעה ואמר "מוריד הגשם" ונזכר: ☒ באמצע אותה ברכה חוזר ל"אתה גיבור לעולם".
- ☒ לאחר שאמר ה' בברכת "מחיה המתים" חותם "למדני חוקיך" וחוזר ל"אתה גיבור".
- ☒ לאחר שחתם "מחיה המתים" – חוזר לראש התפילה (ש"ע ס"ד, משנ"ב ס"ק כ).
- ג. החל ממוצאי יו"ט ראשון של פסח אומרים "ברכנו" במקום "ברך עלינו" (ש"ע קיז/א).
- ד. אם טעה ואמר "ברך עלינו" אם נזכר: ☒ בתוך הברכה חוזר לראש הברכה.
- ☒ אחר "ברוך אתה ה'" של מברך השנים יאמר "למדני חוקיך" וחוזר לתחילת הברכה.
- ☒ כל עוד שלא הגיע ל"יהיו רצון" האחרון חוזר ל"ברכנו", ואם הגיע לעושה שלום" אפילו לא עקר רגליו חוזר לראש התפילה (ש"ע סי' קיז ס"ג ומשנ"ב ס"ק יד).
- ה. אם הסתפק אם הזכיר "מוריד הטל" או "מוריד הגשם" וכן "ברכנו" או "ברך עלינו" הרי הוא בחזקת שהזכיר גשם וצריך לחזור אלא אם כן הוא אחרי 30 יום שחזקה שאמר כהוגן (ש"ע סי' קיד ס"ח, כה"ח ס"ק מט בשם ב"י).
- ו. אם אמר 90 פעם "מחיה מתים אתה רב להושיע מוריד הטל" הרי אם הסתפק באיזה פעם אם אמר "מוריד הגשם" או "מוריד הטל" הרי הוא בחזקת שאמר נכון ואינו חוזר (ש"ע סי' ט). וכנ"ל אם אמר 90 פעם "רופא חולי עמו ישראל ברכנו" בלבד, אם הסתפק אם אמר "ברכנו" [של קיץ] או "ברך עלינו" [של חורף] הרי הוא בחזקת שאמר נכון ואינו חוזר (משנ"ב איש מלכיה סי' קיד הערה 4, ש"ת מעיין אומר שאלות ששאלו את הרשב"א עובדיה יוסף ח"א פ"ה סי' קלא, אור ההלכה לגר"ד כהן ח"א עמ' 40).

הלכות ספירת העומר

- א. מצוות עשה על כל אחד לספור ספירת העומר החל מליל טז בניסן עד גמר שבועה שבועות. ובזמן הזה שאין לנו קצירת העומר ולא קרבן העומר זוהי מצוה מדרבנן, זכר למקדש (ש"ע סי' תפט ס"א, כה"ח ס"ק ה) ולכן ראוי להשמיט מהנוסח של "לשם יחוד" שלפני הספירה את הנוסח: "הרינו באים לקיים מצות עשה כמו שכתוב בתורה" אלא יאמר: "הרינו באים לקיים מצות ספירת העומר כדי לעשות נחת רוח ליוצרנו וכו'" (יח"ד ח"ו סי' כט).
- ב. נשים פטורות ממצות ספירת העומר, ואם רוצות תספורנה בלא ברכה (כה"ח ס"ק ט) ועל פי הסוד טוב שלא תספורנה אף בלא ברכה, (ילקו"י ספירת העומר פ"י ס"קיד-קטז).
- מצוה לחנך את הקטנים לספור בברכה (ילקו"י ע"ג), וקטן שנעשה בר מצוה באמצע ימי הספירה, אינו רשאי להמשיך לספור בברכה, אף שעד אותו היום ספר בברכה (ילקו"י ע"ג ס"קכא),
- ג. לכתחילה זמנה בצאת הכוכבים, וכשאי אפשר יספרו בין השמשות (ש"ע ס"ב משנ"ב ע"ג).
- אבל קודם שקיעת החמה אין לספור (ואם ספר צריך לחזור בברכה בצאת הכוכבים) (ש"ע ע"ג, ילקו"י עמ' תכא) ואם לא ספר בתחילת הלילה יכול לספור עד עלות השחר (ש"ע ס"א).
- ד. ראוי להקדים תפילת ערבית לפני הספירה (כה"ח ס"ק מג), מ"מ אם לא בטוח שיהיה לו מנין לערבית וחושש שמא ישכח יכול לספור קודם (פסח כהלכה סי' כא ס"ג) ואם יש לו מנין קבוע בשעה מאוחרת יספור ספירת העומר כשמתפלל ערבית בשעה המאוחרת ולא בצאת הכוכבים (פסקי תשובות ס"ב).
- ה. אסור להתחיל לאכול, לישון ולעשות מלאכה חצי שעה קודם זמן הספירה (הרמ"א סי' תפט ס"ד ומשנ"ב ס"ק כד) היינו קודם שקיעת החמה (אם התחיל לפני כן רשאי להמשיך), מ"מ מותר לאכול פחות מ-50 גר' לחם או עוגה (מזונות) וכן יותר מ-50 גר' תבשיל שאינו מ-5 מיני דגן, פירות ושתייה (חזו"ע יו"ט עמ' רמא). ומי שביקש מחברו להזכיר לו, רשאי לאכול יותר מ-50 גר' פת וכו' (תורת מועדים פ"ד ס"ג). אבל אם השומר גם אוכל עמו, טוב שימנה שומר אחר שאינו אוכל עמהם (עיין בא"ח ויקהל ע"א ס"ג) וכן אשה אינה יכולה להיות שומר מאחר ופטורה ממצווה זו (ילקו"י עמ' רל).
- וכן אפשר לכוון שיעון מעורר באופן שיזכיר לו לספור העומר, ואפשר לאכול ולסמוך כשיש לו מנין קבוע לערבית (ילקו"י ספירת העומר פ"ט ס"קח).
- ו. צריך לספור ספירת העומר מעומד (ש"ע ס"א) ובדיעבד אם ספר מיושב יצא ידי חובה (משנ"ב ס"ק ו) וזקן או חולה שהעמידה קשה להם רשאים לספור מיושב אף לכתחילה (ילקו"י פ"ה ס"מו).
- ז. רשאי אדם לספור ספירת העומר בכל לשון ובלבד שמבין את השפה, ולכן אם ספר בעברית ואינו מבין עברית כלל יחזור ויספור בשפה שמבין בלא ברכה (כה"ח ס"ק כ).

ח. מי ששכח לספור בלילה ונזכר ביום וספר בלי ברכה, ממשיך לספור בשאר הלילות בברכה (ש"ע ס"ז ומשנ"ב) לכן מנהג נכון לספור בביה"כ בשחרית בלא ברכה (ילקו"י פ"ח ס"עה).

ט. אם לא ספר לילה ויום או טעה במספר בלילה ולא תיקן ביום, ולא נזכר עד הלילה השני אינו יכול לספור יותר בברכה (ש"ע ס"ז-ח, ילקו"י ס"עב) ואם אדם כזה עלה כשליח ציבור לערבית אין לו לספור בברכה להוציא אחרים אלא יתן לאחר לברך (כה"ח ס"ק לא) ודין זה אף באדם נכבד (ילקו"י ס"עו).

י. מי שמסופק אם ספר בלילה הקודם את המספר הנכון או לא וביום לא נזכר, יוכל בכל זאת, לספור מכאן ולהבא בברכה (ילקו"י ס"פ, ש"ע ס' תפט ס"ח).

יא. המנהג שבבית הכנסת השליח ציבור מברך וסופר ואח"כ הקהל מברכים וסופרים. טוב שכל אחד יאמר בתחילת ימי הספירה פעם אחת: "אני מכוון שבכל לילה מלילות הספירה לא לצאת ידי חובת הספירה של העומר מפי שליח הציבור או אדם אחר אלא רק כשאברך ואספור בעצמי".

מ"מ אם לא אמר את הנוסח הנ"ל ושליח הציבור הקדימו וברך וספר יכולים הקהל לברך ולספור [שכל נוסח זה הוא לכתחילה כדי לצאת ידי חובת כל הפוסקים] (חזו"ע יו"ט עמ' רכח-לכז).

יב. לפני ששליח הציבור מברך וסופר את הספירה בליל שבת יאמר לקהל שמי שלא ספר את ספירת העומר אפילו יום אחד, לא יוכל לספור בברכה אלא יאזינו לברכת שליח הציבור ויכוונו לצאת בברכתו [בגלל הציבור שבא להתפלל רק בשבת] (ילקו"י פ"ח ס"עג).

דינים הנוהגים בזמן העומר

- א. נוהגים כל ישראל להתאבל מפסח עד עצרת על מותם של 24,000 תלמידי רבי עקיבא שמתו כולם באותה תקופה, מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. והיה העולם שמם וכמעט נשתכחה תורה מישראל, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנה להם את התורה, ואלו הם: רבי מאיר בעל הנס, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יהודה, רבי יוסי ורבי אלעזר בן שמוע, והם העמידו תורה לכל ישראל, ולכן אין ראוי להרבות בשמחה בימים אלו (מס' יבמות כג:).
- ב. נוהגים שלא לשאת אישה מפסח עד: **הספרדים** - ל"ד בעומר בבוקר (ש"ע ס' תג ס"א) [ובשעת הדחק מ- ליל ל"ד בעומר] (חזו"ע יו"ט עמ' רנו) **והאשכנזים** - עד ל"ג בעומר (הרמ"א ס', חזו"ע יו"ט עמ' רנד) אבל מסיבת תנאים (אירוסין) עושים (כי בא מועד לגר"צ חותה עמ' לח).
- ג. נוהגים שלא להסתפר ולא להתגלח **הספרדים** - עד ל"ד בעומר בבוקר (ש"ע פס ס"ב) **האשכנזים** - עד ל"ג בעומר ביום (הרמ"א ס', משנ"ב ס"ק ח) [יש מנהגים נוספים בזה].
- ד. **לעניין תספורת ל: בעלי הבית** (מוהל, סנדק, אבי הבן) ביום המילה או יום קודם - מותר (הרמ"א ס"ב, משנ"ב ס"ק יג). **אשה** - **לספרדים** - מותר (חזו"ע עמ' רסא, אור לכיון ח"ג פ"ז ס"ג). **לאשכנזים** - המנהג להחמיר (ש"ת אגרות משה יו"ד ח"ב ס' קלז).
- אבל** - שנסתיימו ימי אבלו בימים אלו אם מצטער - מותר להסתפר (כה"ח ס"ק טו, תורת מועדים ז' ס', חזו"ע אכלות ח"ב עמ' רלז בהערות).
- קטן** - **לאשכנזים** - המנהג לא להסתפר (הגר"ש"א באשכנזי ח"א עמ' תל), **לספרדים** - המנהג לא להסתפר (עין חזו"ע יו"ט עמ' רסא, ש"ת מעין אומר ח"ג עמ' קיב) ויש מקילים בזה (אור לכיון פסח כהלכה ס' כב). [מ"מ מותר לעשות תספורת ראשונה של גיל 3 במירון בל"ג בעומר בין לספרדים בין לאשכנזים] (חזו"ע פס עמ' רעד, כי בא מועד עמ' נמו).
- ה. ריקודים ומחולות אסורים בתקופה זו ואפילו ללא תזמורת [היינו אפילו שהם נפרדים], אסור לנגן בכלי זמר וכן אסור לשמוע שירה עם מנגינה דרך הרדיו, טייפ וכדו', [אבל בחוה"מ פסח מותר לשמוע עם מנגינה לצורך מצות ושמחת בחיך (ש"ת ויזכור יוסף ח"ג ס' מט)]. אבל שירה בפה ללא מנגינה מותרת, מ"מ בשמחה של מצוה שנעשית בזמנה בימים אלה כברית מילה, פדיון הבן, סיום מסכת וכדו', מותר לשמוע שירי קודש מלווים בכלי נגינה (ילקו"י ספירת העומר ס' תג ס"ב).
- ו. גן ילדים קטנים שרוצים להשמיע להם קלטת של שירים בשביל הפעלת הגן וסדרי הגן אפשר להקל בזה, בפרט בשירי ילדים וגם לגנות מותר לשמוע כיוון שעסוקות בעבודתן ואין שירים אלה מיועדים לריקודים ומחולות. ואפשר גם להקל בשמיעת קלטות של סיפורים שיש בהם מעט מוזיקה בתוך סיפור הדברים (ילקו"י ספירת העומר ס' תג ס"טו).
- ז. בימי העומר אין לשמוע שירים עם כלי שיר גם ביום שישי אחר הצהריים, וגם במוצאי שבת וכן בראש חודש אייר (ילקו"י ספירת העומר ס' תג ס"ז).
- ח. במוצאי יום טוב אחרון [מוצאי שביעי של פסח] נהגו רבים להקל ולשמוע שירים עם כלי שיר ב- "חג המימונה" (ספ).
- ט. מותר לברך "שהחיינו" על פרי חדש בימי הספירה אבל נוהגים להחמיר [ממדת חסידות] שלא ללבוש בגד חדש הצריך לברכת שהחיינו, ובמקום צורך ילבש בשבת ויברך. ובמקום שמחת בר מצוה או ברית מילה יש להקל לברך על בגד חדש ביום חול (חזו"ע עמ' רנט).

היינו קבוצת נערי רחוב – כולם הכירו אותנו כנערים "פוחזים", "ריקים", "ילדי רחוב", "נערי שוליים" ... היה זה ביום שבת בצהריים, שיחקנו כל החבורה במשחק כדור-רגל במגרש הצמוד לבית הכנסת. כאשר יצאו המתפללים מבית הכנסת בעטתי בחזקה בכדור שטס הישר אל עבר רב המקום, איש נשוא פנים שיצא מפתח בית הכנסת ... הכדור הפיל ארצה את המגבעת המהודרת שחבש ... וכל החבורה פרצה בצחוק, משועשעים מהמחזה ... לאחר שגחן ארצה, הרים הרב את המגבעת וחבשה לראשו ... ואז נפנה לכיוון המגרש והחל צועד לעברנו ... מספר הנער: "כאשר הרב צעד לעברי התכוננתי לקטטה ... ושאלתי אותו בחוצפה: "מה אתה רוצה?!" אתה רוצה לעשות לנו פה קידוש? וכולם נסחפו בצחוק מתגלגל ... חיכיתי להערות, גערות או טרונות מהאיש ... רק שיעז חשבתי לעצמי ... אולם במקום גערות והערות, פנה אלי הרב בקול רך ומלטף ושאל: "ארוחת צהרים של שבת כבר סעדת?"

הבטתי בעיניי והם הביעו חום וחיבה ... האמת, שגוועתי ברעב וגם ארוחת בוקר לא אכלתי ... פשוט בבית ההרוס שהיה לי, אוכל חם היה חלום רחוק ובלתי מציאותי ... הרב עמד מולי ממתין בסבלנות לתשובה ... הרגשתי שהוא "פירק אותי מנשקי", התחמושת של הלעג והזלזול היתה בלתי יעילה למול טון דיבור רך שכזה ... עמדתי שמחשבות מתרוצצות במוחי, את תחושת הזעם והלגלוג תפסה תחושת בושה ... לבסוף נמלטה מפי תשובה חרישית: "לא" ...

הרב הניח יד רכה על כתפי והוביל אותי אל ביתו ... נכנסנו לבית, המקום היה מלא בניחווחות של מאכלים ותבשילים אותם לא הכרתי ... הוא הושיב אותי ליד השולחן הערוך, קידש על היין ... לאחר בציצת הפת, הגישו לפני צלחת מלאה בכל טוב ... אכלתי בזריזות להשקיט את רעבוני, וחיש קל הצלחת התרוקנה, פנה אלי הרב ושאל באם ואני רוצה תוספת? ... הנהנתי לחיוב ... והוא נפנה להגיש לפני צלחת נוספת ... אכלתי גם את הצלחת השנייה ברעבון ...

מאוחר יותר ידעתי שלמעשה אכלתי את מנתו של הרב, והוא עצמו הסתפק באכילה מועטת של לחם עם מעט סלטים ... לאחר הסעודה הדשנה ... שכזו לא זכורה לי ...

שאל אותי הרב האם אני עייף ורוצה לישון?, "כן" אמרתי. הרב הציע לי בעצמו מיטה עם סדינים מכובסים ונקיים ... נכנסתי למיטה תשוש ... כאשר התעוררתי היה כבר מוצאי שבת. הרב ניגש אלי ושאל: "מה עכשיו? מה תוכניותיך?", אמרתי: "אני רוצה ללכת לקולנוע לצפות בסרט". הרב ניגש למגירה מסוימת, הוציא משם מטבע ושאל: "זה מספיק?", "כן", עניתי נדהם. לפני שנפניתי לצאת שאל הרב: "האם תבוא לכאן גם מחר?" ... "כן", עניתי. אט, אט, נוכחתי לדעת כי לרב המופלא הזה, יש עוד שניים-עשר נערים כמוני שמגיעים אליו יום יום ...

לאחר זמן מה כבר לא רציתי כסף מהרב ... אור הקדושה ואור התורה שקרנו ממנו חדרו לנפשי פנימה ... וחוללו בי מהפכה של ממש, נכנסתי ללמוד בישיבה ... עד שהפכתי ל ... דיין!!!

לאחר עשרים וחמש שנות דיינות, פרש רבי יעקב (אותו הנער) מתפקידו הרם כדיין בבית הדין, והמשיך לשקוד על התורה ללא הרף, על פי הדרך שהתווה לו מורו ורבו, כן זה בעל המגבעת ההדורה ונשוא הפנים, הלוא הוא שר התורה, פוסק הדור מרן מלכא – רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א!

(מתוך: ספר עיני יצחק, מאת הרב רפאל יצחק לוי)

הלכות חול המועד

פינת ההלכה

א. **לבוש ומאכל:** ימי חול המועד נקראים מועד וחייבים בהם בשמחה, ומצוה לשמוח בבשר [בקר ואם אי אפשר אז בעוף] ויין, ולשמח את הנשים בבגדים נאים ותכשיטים (שו"ע תקט"ז ס"ז וצ"ח) וחייב לכבדו במאכל ובמשתה ואינו מחויב באכילת לחם (שו"ע סי' קפ"ח ס"ז) מ"מ לכתחילה מצווה לקבוע סעודה של פת בלילה וביום (משנ"ז ס"ק א) ויש לכבדו בכסות נקיה וטוב בבגדי שבת (תורה לשמה סי' קמ). ונוהגים לכסות את השולחן במפה כמו ביו"ט (ה"כ פ"א ס"כא). ואין מניחים תפילין בחול המועד (שו"ע סי' ל"ב ס"ז) [שימי חול המועד אות הם] (סס).

ב. **תפילות:** בתפילת 18 ובברכת המזון אומרים "יעלה ויבוא", ואם שכח לומר:

⊙ בתפילת 18 חוזר [אם נזכר כשאמר בא"י יסיים "למדני חוקיך" ויחזור ל"יעלה ויבוא", ואם נזכר קודם שהתחיל "מודים" יאמר שם "יעלה ויבוא", ובסיום יחזור ל"מודים". ואם כבר התחיל "מודים" אם נזכר קודם

שהגיע ל"עושה שלום" יחזור ל"רצה" ואם כבר הגיע ל"עושה שלום" חוזר לראש התפילה, בכל התפילות: הן בערבית הן בשחרית והן במנחה (ש"ע סי' תא).

בברכת המזון כל עוד לא אמר "ברוך אתה ה'" חוזר, ואם אמר אינו חוזר (ש"ע ס' כה"ח ס'ס).

ג. **לימוד תורה:** יש להוסיף בלימוד תורה בימים אלו, שכוונת השם יתברך בנתינת המועדים כדי להדבק באהבתו וביראתו ולעסוק בתורתו התמימה (ח"כ פ"א ס"ז).

ד. **מלאכות:** חול המועד אסור במקצת המלאכות ומותר במקצתם (ש"ע תקל"ח ס"א).

כל המלאכות שאסור לעשותם בחוה"מ אסור לעשותם אפילו ע"י גוי (ש"ע תקמ"ג ס"א), אבל לצורך מצוה מותר לומר לגוי אפילו מעשה אומן (משנ"ב ס"ק א').

* כל מקום שכתוב "מעשה אומן" – הכוונה מעשה איש מקצוע, וכשכתוב "מעשה הדיוט" – הכוונה לפעולה שכל אדם יכול לעשותה ולא צריך איש מקצוע לכך.

דוגמאות: (ש"מ – שערי מועד, ח"כ – חול המועד כהלכתו, ילקו"י – ילקוט יוסף).

גיהוץ © מותר לגהץ לצורך לבישה במועד (חז"ע יו"ט עמ' קה"ס כח, ילקו"י ח"ה עמ' תק"ח ס'לד, אור לציון ח"ג פ"כ ס"ד), שהוא מעשה הדיוט, דהיינו להחליק קמטים או לחדד קפלים הקיימים (אבל לעשות קפלים חדשים אסור!) (ש"מ פ"ה ס"ט).

גינה © מותר להשקות פרחים או פרחי נוי כדי שלא יקמלו (ש"מ פ"י ס"ד, חז"ע עמ' קפד) אבל אסור לעשות כיסוח וגזום לנוי (ש"ע סי' תקל"ח ס"א ח"כ פ"א ס"יה). וע"י השקיה אוטומטית שמכווין לפני החג מותר להשקות כרגיל (ילקו"י יו"ט סי' תקל"ח ס"יה) מותר לרסס את העצים כדי להגן עליהם (ש"ס ס"כד).

© אסור לקטוף עלה, פרחים או פרי שלא לצורך כגון: לשם תענוג ומשחק (ש"מ ס"ו ס"ח) אבל לצורך המועד מותר (ש"מ פ"ו ס"ד).

הכנת אוכל © מותר לעשות כל דבר מאכל לצורך המועד ואפילו כשיש טרחה כגון: לדוך, לטחון תבלין (ש"ע סי' תקל"ג) ודבר שיהיה מוכן רק לאחר המועד אסור כגון: חמוצים, ואם חושש שירקיבו זה דבר האבד ומותר (ש"ע ס"ג).

© מותר לצוד דגים לצורך המועד (ש"ע סי' תקל"ד) ואפילו יותר מצורך המועד שיתכן שיאכל מהם במועד (חז"ע יו"ט ס"כא). יש שהקלו לצוד דגים לשם תענוג אף שאין כוונתו לאכול מהם, רק שראוי לאכול מהם (ילקו"י ס' כה).

© מותר להזמין ולחבר מיכל גז לצורך אוכל נפש, אם נתרוקן המיכל הישן (ילקו"י יו"ט סי' תקל"ח ס"ט), אך אם יש לו מיכל נוסף מלא שישפיק לו לצורך המועד לא יתקין חדש (ש"מ ס"ג ס"י).

הליכה לעבודה © הפרטים הם רבים ויש לשאול רב על כל מקרה לגופו (ח"כ).

כיבוס © אסור לכבס בגדי גדולים (ש"ע סי' תקל"ח ס"א) ואפילו לצורך המועד [הטעם כדי שיכבס לפני החג ולא יכנס למועד כשהוא מנוול] (משנ"ב ס"ק א') (ואפילו אם המכונה בין כה כבר מכבסת בגדי קטנים! ואפילו להשרות במים אסור) (ח"כ פ"ה ס"יה, ג, חז"ע עמ' קח).

© לבנים (בגדים תחתונים), גרבים ומגבות אם נגמרו לו ורגיל להחליף כל יום מותר לכבס את הנצרך למועד (חז"ע עמ' קח). © בגד שאם לא יכבסוהו בחוה"מ יתייבש הלכלוך ולא ירד – מותר לכבסו (ש"מ ח"ב ס"ה ס"יה) וכתם בלבד – מותר לנקותו בחומרי ניקוי (חז"ע עמ' קח).

© בגדי ילדים קטנים מותר לכבס (ש"ע סי' תקל"ח ס"ג) את הנצרך לשימוש מיד, אם מכבס במכונת כביסה מותר לכבס בגדי קטנים אפילו הרבה בבת אחת כל שהם לצורך המועד. (חז"ע ס' עמ' קח). [קטן הכוונה עד גיל 6 וכי"ב] (ילקו"י יו"ט סי' תקל"ח ס"י, ש"ת אור לציון ח"ג פ"כ ס"א).

© מותר להבריש בגדיו כדי להסיר את האבק (חז"ע ס'ס).

© אישה לצורך טהרה רשאית לכבס את הנצרך (חז"ע ס'ס).

כתיבה הקדמה: כתב הדיוט – אותיות כתב רגילות (שאינן מרובעות) ובתנאי שאינן נכתבות בצורה נאה במיוחד (גרפיקה) וכן אותיות מרובעות אם נכתבות ברישול ללא תשומת לב לצורתן, מספרים וחזותם. כתב אומן – אותיות עבריות מרובעות (כתב אשורי) ודווקא כשנכתבות בכתב נאה, כתיבה גרפית (שאינה נכתבת ע"י כל אדם כפי המזדמן לו) וכתובה באותיות לועזיות יש להחמיר כדון מרובעות.

* כל מקום שמותר לכתוב כתב מעשה אומן ולא נגרם הפסד כל שהוא אם יכתוב כתב הדיוט, יש לכתחילה לכתוב כתב מעשה הדיוט (ח"כ פ"ו ס"א-י ס' פ"ח). © מותר לכתוב לצורך המועד כתב מעשה הדיוט. (כגון: לשלוח את הבן למכולת עם רשימה של קניות לחג), אסור להדפיס ספרים (חז"ע עמ' קפב).

© מותר לכתוב לצורך הרבים (כג' לכתוב צ'ק לצורך ציבור) אף כתב מעשה אומן.

© וכן מותר לכתוב לצורך מצוה [כגון: צ'ק לצדקה/גבאי הרושם קבלות עבור נדבות (ילקו"י סי' תקמ"ה ס"ח).

© מותר להשתמש בשירותי בנק אוטומטיים אע"פ שהם כותבים ומוציאים פתקית (ולהוציא תדפיס רק אם נחוץ למניעת הפסד כגון: מצב חשבון וכו') (ח"כ ס"א) © מותר לכתוב בקרם על עוגה.

© מותר לכתוב חוזה שכירות שנחשב דבר האבד (ילקו"י ח"ה עמ' תקנ"א).

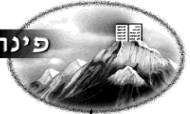
© ציור דינו שווה לכתובה שיש להבחין בין ציור אומנותי (מעשה אומן) לציור סתמי (מעשי הדיוט) ולגבי ילדים המציירים וצובעים אין בזה איסור (ילקו"י יו"ט סי' תקמ"ה ס"ב)

- ⊙ מותר לכתוב אגרת שלומים או חידושי תורה בחוה"מ וכן לכתוב חשבונותיו ולחשב הוצאותיו (ש"ע תקמ"ה ס"ה, ד) אף במכונת כתיבה [נחשב מעשה הדיוט], ויש להקל גם לכתוב במחשב ואף להדפיס במדפסת (יצי"א ח"ה ס' מה, ק, ילקו"י ח"ב עמ' תרנ"א).
- ⊙ מותר להקליט, לצלם מסמך, תמונה או רנטגן כשאינו יכול לצלםם אחר המועד (וכן מותר להצטלם (אור לציון ח"ג עמ' רל"א) אבל פיתוח תמונות של המצלמה רק אחרי המועד) (חזו"ע עמ' רו ס"ל-ל"ט, ילקו"י עמ' תקכ"ג) וכן יש להקל לשלוח פקס (כי בא מועד עמ' קו).
- ⊙ מותר להשתמש במחשב כיס אף שלא לצורך המועד (הכתב אינו מתקיים) (ש"מ פ"ט ס"ט).
- ⊙ מותר לשלם חשבונות כגון: חשמל, מים שהגיע זמנם אף אם יצטרך לכתוב, או שאר מלאכות משום שזה דבר האבד, וכל זה כשלא כיון מלאכתו למועד (ש"מ פ"ב ס"ג) וכן"ל אם צריך להפקיד כסף בבנק משום חובותיו (ס).
- ⊙ אסור לקשקש על דף לשם הנאה ולכתוב סתם בלי שום צורך (ש"מ פ"ט ס"ב).
- ⊙ קריעת נייר שלא לצורך אסורה (ש"מ פ"ז ס"א בח"ב).
- מכונות** ⊙ מותר לנסוע לכל חפצו ולכל מטרה שהיא (אף לטיול (ש"ע ס' תקלו ס"א)) (חזו"ע פ"ז ס"ט-ע). ומותר לנקות את המכונות ולייפותה כשאין טרחה יתירה (חזו"ע עמ' קע"ה).
- ⊙ מותר להחליף גלגל (חזו"ע עמ' קע"ה ס"ק כ) וכן מותר לתקן פנצ'ר של הגלגל (ילקו"י ס' תקמ"ד ס"ה).
- ⊙ מותר לחלץ מכונת שנתקעה בדרך (וכן להזמין חילוץ) אף שיצטרך תיקון אומן שאם ישאירה שם יגרם לו הפסד כספי [כגון: שהמכונת תיגנב, או בהשאתה עד אחר המועד תגרום להוצאות כספיות מיותרות וכדו'] (חזו"ע פ"ז ס"ע, ילקו"י יו"ט עמ' תתקכ"ט).
- מעבר דירה** אין לעבור דירה בחוה"מ (העברת כל החפצים) (ש"ע ס' תקל"ה ס"א) מ"מ בדבר האבד מותר (בכמ"א סס) כגון: שהסתיימה תקופת השכירות וחייב לפנות את הדירה מותר. ויש מתירים אם עובר מדירת שכירות לדירת קבע אפילו שלא בדבר האבד (ש"ע ס' תקל"ה ס"ב משנ"ב שם חזו"ע עמ' קל"ה כ"ט).
- ניקוי דירה וכלים** ⊙ מותר לעשות כל ניקוי שיגרתי בבית ואפילו בעזרת שואב אבק, אבל ניקיון יסודי תקופתי לא (חזו"ע פ"ה ס"מ, מצ) ומותר להבריק כלי כסף לצורך המועד, מותר לרחוץ כלים, ואפילו שלא לצורך המועד (ס"ל) ומותר לשטוף את הבית (ילקו"י ה'תק"ח).
- צביעה** ⊙ מותר לאישה להתאפר כדרכה (ש"ע ס' תקמ"ה ס"ה).
- ⊙ אסור לסייד או לצבוע את הדירה במועד (ש"מ ח"ב פ"ד ס"א). [ציור – ראה בכתיבה].
- ⊙ מותר לצחצח נעליו במשחת נעלים לצורך המועד (ש"מ יצי"א ח"א ס"ב).
- תיקונים** ⊙ מותר לתקן מכשירים של אוכל (כג' מקרר, מיקסר, תנור) ואפילו בתיקון אומן אם צריך (ש"מ פ"ד ס"ג ובח"ב ס"טו) וה"ה לתיקון מערכת חשמל או האינסטלציה (ילקו"י יו"ט ס' תקל"ג ס"טו).
- ⊙ מותר לתקן תיקון הדיוט בלבד במכונת כביסה, [לצורך כיבוס הבגדים המותרים במועד] (ילקו"י סס) או בטייפ [או שאר כלי נגינה] (חזו"ע פ"ז ס"א, ש"מ יצי"א ח"א/ד).
- ⊙ מזגן ומאוורר – כשמזג האויר חם מאוד ויש צורך דחוף לתקנם, מותר אפילו מעשה אומן (ילקו"י ס"טו) מכשיר טלפון – מותר לתקנו (חזו"ע פ"ז ס"ע, ילקו"י שם ס"יח).
- ⊙ אסור לתקן שעון שנתקלקל בין של איש או אישה (ופירות האילן חוה"מ להאדמו"ר ממעליץ ס' תקמ"ד ס"ט).
- ⊙ אוטובוס, מוניות ומשאיות של מזון מותר אפילו ע"י אומן משום שזה צרכי רבים (ש"מ פ"ח ס"ב, חזו"ע עמ' קע"ה) אך מכונת פרטית אין לתקן רק מעשה הדיוט (חזו"ע סס), אמנם בשעת הצורך כשצריך לנסוע ממקום למקום ויש הפסד כספי לנסוע במונית וכדו' מותר לתקן את הרכב אפילו מעשה אומן וטוב שיעשה כן ע"י אומן גוי (ילקו"י יו"ט ס' תקמ"ד ס"ג, עיין ש"מ האור לציון לגר"צ אב"א שאול ח"ג פ"כד ס"ה).
- ⊙ מותר לתקן אופנים כשצריכם למועד כגון: לטייל או למשחק עבור קטן ודווקא כשאין התיקון צריך מלאכת אומן. ואם צריך את האופנים כדי לנסוע ממקום למקום ואחרת יצטרך לנסוע באוטובוס, מותר לתקן אפילו מעשה אומן (ילקו"י ס' תקל"ה ס"ה וס"ה).
- ⊙ משקפי ראייה שנשברו בחול המועד מותר לתקן אפילו מעשה אומן (חזו"ע עמ' קל"ה ס"כח).
- תיקון מלבושים** אסור לתקן מלבושיו ונעליו הקרועים בחוה"מ מעשה אומן (ש"ע ס' תקמ"א ס"ד) (ולכן אסור למסור בגדים לתופרת לתיקון, וכן אסור למסור נעלים שנקרעו לסנדלר לתיקון), אבל מעשה הדיוט [כגון: שמתקן בעצמו] (כשצריך ללבוש למועד!) מותר (ש"ע ס"ה).
- ⊙ במקום האבד כגון: שנקרעו נעליו הרבה ואם ימשיך ללכת כך יקרעו עוד יותר ואין לו אחרות מותר למסור לסנדלר לתיקון.
- ⊙ מותר לו לתפור בגדיו שנקרעו (ש"ע סס) מ"מ ראוי לתפור בשינוי כגון: תפירות רחבות ולא מכוונות, והטעם מאחר שמעשה תפירה של כולם כמעשה אומן (ש"מ פ"ח ס"ע, שנינו מועיל – שם בהר"מ). מותר לתפור כתפורה שנפל בשינוי כגון: שיתפרנו רפוי או ביד שמאל או שיתפור ב-2 חורים מתוך 4 (כי בא מועד ח"י עמ' עב) מותר להטיל [לקשור] ציציות בטלית ילקו"י ס' תקמ"א ס"ה-ז).
- ⊙ מותר לקנות נעלים חדשות בחוה"מ (ילקו"י ה'תק"ח).

- תספורת והגינה** ☉ אין להתגלח ולהסתפר (ש"ע תקל"א, ס"ב ומשנ"ב ס"ק ג) ואפילו אבי הבן והסנדק (חז"ע עמ' ק"ג ס"כ), מ"מ מותר לכולם לגזוז שפם (ש"ע ס"ח) אפילו שאינו מפריע לאכילה (משנ"ב ס"ס).
- ☉ ומותר לרחוץ ולסרק השיער אע"פ שמשיר בזה שיער (הרמ"א ס"ח).
- ☉ ואישה דינה כאיש לענין תספורת שאסור (משנ"ב ס' תקמו ס"ק טז) מ"מ לצורך טהרה מותר וכן מותר להוריד שיער הראש הבולט מהמטפחת (ש"מ פ"ב ס"ב) ולהוריד שערות ליופי (ש"ע ס' תקמו ס"ה), אפילו כרוך בכאב מותר (ה"כ פ"ג ס"לג).
- ☉ אבל על אביו או אמו ששלמו 30 ימי אבלו בתוך חול המועד וגערו בו, מותר לו להסתפר ולהתגלח בחול המועד (חז"ע יו"ט עמ' ק"ג ס"כו, כה"ח ס' תקל"א ס"ק זכ).
- ☉ לקטן מותר להסתפר (ש"ע תקל"א ס"ו). בכל אופן [אפילו אינו מצטער בזה] מאחר שאינו בר מצוה (ילקו"י ס' תקל"א ס"יג).
- ☉ מותר לכולם לגזוז ציפורנים (ש"ע תקל"א ס"א) והאשכנזים מחמירים בזה [אא"כ במקום מצווה] (ס"ס).

הלכות שביעי של פסח

פינת ההלכה

- א. אין מברכים "שהחיינו" בקידוש של "שביעי של פסח" (ש"ע ס' ת"א ס"ז משנ"ב ס"ס).
- ב. אסור לחמם מים ביו"ט לרחוץ כל גופו (אבל חלק מגופו מותר) (ש"ע אור"ח ס' תקיא ס"ב). אבל במים קרים (מועדים כהלכה ס' כה ס"ד) או במים שנתחממו מערב יו"ט (ש"ע ס"ב) או במים שהתחממו מהשמש בדוד שמש ביו"ט (חז"ע יו"ט עמ' מא-מב ס"ב מעין הטענה עמ' קפ"ס) מותר לרחוץ בהם כל גופו (ש"ע ס"ב).
- ג. מותר להשתמש בתרופות מוכנות [כגון: כדורים, סירופ כשר לפסח] ביום טוב אפילו על מיחוש קל, חוץ ממשחה שאין למרוח ביו"ט (ילקו"י ד"ד עמ' קלא ס"ו).
- ד. במוצאי שביעי של פסח ברכת המצה עדיין "המוציא" ו"ברכת המזון" (חז"ע דרכות עמ' סד). ומיום המחרת (וכל ימות השנה) ברכתה לספרדים: "בורא מיני מזונות" ו"על המחיה" והרוצים לצאת לכל הדעות יאכלוהו בתוך סעודה של פת גמור (ילקו"י ח"ג עמ' קכז). אבל מצות יד רכות ועבות ברכתם "המוציא" ו"ברכת המזון" כל השנה (הלכה דבורה לנר"ד יוסף ח"ח ס' קסח ס"כה דרכות ה' לנר"מ לוי ח"ג עמ' תקכ"ב) לאשכנזים: ברכתה "המוציא" ו"ברכת המזון" (חז"ע שם הלכה דבורה ס"ס).
- ה. מאחר ואיסור חמץ הוא מהתורה (עין ש"ע ס' תמג ס"א ומשנ"ב ס"ק א). ראוי ונכון להחמיר לאסור אכילת חמץ עד זמן ר"ת במוצאי פסח (עין חז"ע שבת ח"ב עמ' שצג, מלך אבנר ס' נו).
- ו. אין לקנות חמץ במוצאי פסח אם לא ברור בתכלית שהוחל בעיסוק אפית החמץ רק לאחר צאת הפסח ושהחמץ נמכר כדן (ילקו"י ח"ה עמ' שג"א ס"לג).
- ז. הנוהגים לעשות "מימונה" עליהם לזכור שאסור להכין לחגיגה זו כלום לפני צאת החג ממש, לפי שאסור להכין מיום טוב לחול (אפילו סידור הבית למסיבה) (ילקו"י שבת ח"ב עמ' רכג ס"כה).

מרתון הרצאות בחג הפסח – באשדוד בב"כ החיד"א רח' יצחק הנשיא 22 אזור ג' בחול המועד

בשעות [בוקר-10:30-1:30 אח"כ מנחה, **אחה"צ** 4:00 מנחה ואח"כ עד 10:00] *עזרת הנשים פתוחה.

☉ **יו"ט ראשון**: 1:30 מנחה ואח"כ הרצאות רבנים עד צאת החג.

☉ **יום רביעי: בוקר** -הרב מאיר כהן, הרב חיים רבי, הרב יעקב שכנזי. **אחה"צ** - הרב יצחק קולדצקי, הרב אלחנן פרץ, הרב ליאור גלור

☉ **יום חמישי: בוקר** - הרב אליהו כהן, הרב בנימין חותה, הרב שלום פרץ, הרב מרדכי טולדנו .

אחה"צ - הרב מיכאל לסרי, הרב יעקב ישראל לוגסי, הרב ברוך רוזנבלום, הרב מרדכי נויגרשל, הרב יגאל כהן.

☉ **יום שישי: בוקר** - הרב אליהו פנחס, הרב אופיר מלכא.

☉ **יום ראשון: בוקר** – הרב יצחק דיין, הרב יהודה יוספי

☉ **יו"ט אחרון**: 1:30 מנחה - ואח"כ הרצאות רבנים עד צאת החג

לימוד אישי בליל שביעי של פסח מ- 23:50 בב"כ הריב"ז אזור ז' אשדוד * כל הלילה

יש פעולות שאסור לעשותם בחול המועד ולכן נעשם לפני החג: כתספורת וגילוח, תשלום חשבונות, כיבוס בגדים, כתיבה [שלא לצורך המועד] .. וכו'

העלון מוקדש לרפואה שלמה של חיים יצחק בן שרה בתוך שאר חולי ישראל

העלון מוקדש לעילוי נשמת אליהו בן סימי למשפחת מלכה ויונתן בן גילה למשפחת שמשון ז"ל ת.נ.צ.ב.ה

הילולת "בבא מאיר" זיע"א תתקיים א"ה ביום חמישי יז ניסן ברח' יוספטל 416 אזור ב' אשדוד החל מ- 12:30 אידרא, ב- 2:00 תהילים, ב- 5:00 מנחה וסעודה